

RAPPORT FOR FINANSINSTITUSJONER

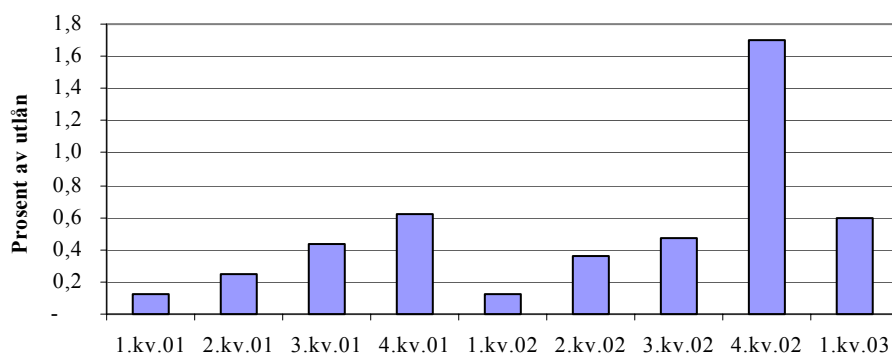
1. kvartal 2003

Foreløpige tall

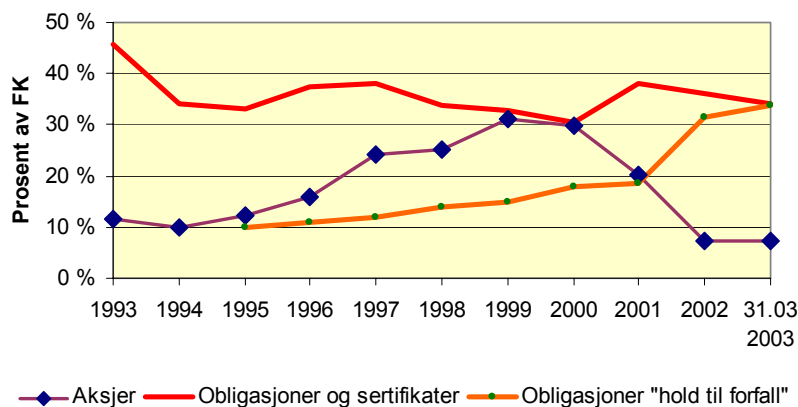
1. Hovedinntrykk	1
2. Makroøkonomisk bakgrunn	3
3. Banker	5
4. Finansieringsforetak	7
5. Livsforsikringsselskaper	11
6. Skadeforsikringsselskaper	14

VEDLEGG; TABELLER OG FIGURER

Kvartalsvise utlånstap i norske banker – Prosent av brutto utlån til kunder (annualisert)

Utviklingen i livsselskapenes obligasjons- og aksjebeholdning i prosent av FK

1. HOVEDINNTRYKK

Første kvartal 2003 var preget av fortsatt svak utvikling i aksjemarkedene. Oslo Børs og Morgan Stanleys verdensindeks falt med h.h.v 9,7 prosent og 6,2 prosent frem til utgangen av mars. Som følge av en mer positiv utvikling i april og frem til 8. mai har det hittil i år vært en oppgang på Oslo Børs på 4,9 prosent og verdensindeksen på 1,6 prosent. De lange norske og tyske rentene falt med h.h.v. 0,5 og 0,1 prosentpoeng i 1. kvartal, mens de amerikanske rentene forble uforandret i kvartalet. Rentenivået er lavere enn i 1. kvartal i fjor. Boligpriser og leiepriser for kontorlokaler falt i 1. kvartal. Den innenlandske kredittveksten (K2) var fortsatt høy ved utgangen av mars på 8,7 prosent, om lag uendret sammenlignet med ett år tilbake da årsveksten var 8,8 prosent. Husholdningenes kredittvekst holder seg fremdeles på ett høyt nivå på 10,8 prosent, mens veksten for foretakene har falt til 4,7 prosent.

Bankene oppnådde ett samlet resultat før skatt på 2,2 mrd. kroner i første kvartal, 1,7 mrd. kroner svakere enn i samme periode i fjor. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) ble resultatet redusert med 0,53 prosentpoeng til 0,59 prosent. Resultatene for 1. kvartal 2003 var sterkt preget av økning i tap på utlån i alle grupper banker, men også lavere netto kursgevinster har ført til svakere resultater spesielt i sparebankene (utenom Gjensidige NOR). For bankene samlet utgjorde tap på utlån 0,60 prosent (annualisert) av brutto utlån i 1. kvartal, som var betydelig høyere enn i samme periode i fjor hvor tapene utgjorde 0,13 prosent. Tap på utlån er tradisjonelt høyere i andre halvår. I 4. kvartal 2002 utgjorde tap på utlån 1,70 prosent (annualisert) av brutto utlån, hele 64 prosent av totale tap i 2002. For året 2002 utgjorde tap i forhold til utlån 0,58 prosent, som var det høyeste tapsnivå siden 1992. 12 banker hadde negativt resultat av ordinær drift etter første kvartal 2003.

For de **tre største bankene** (DnB, Nordea og Gjensidige NOR) ble resultat før skatt redusert med 1 mrd. kroner sammenlignet med i fjor, en nedgang på 0,51 prosentpoeng i forhold til GFK. Økning i tap på utlån er hovedårsaken til svekkelsen i resultatet. Bokførte tap på utlån samlede utlån har økt fra nær null i 1. kvartal i fjor til 0,68 prosent (annualisert) av samlede utlån i 1. kvartal i år. Økning i tap på utlån har ført til at samlet resultat for **øvrige forretningsbanker** ble negativt med - 51 mill. kroner. Tap på utlån ligger på et betydelig høyere nivå enn for øvrige bankgrupper, og utgjorde 1,0 prosent av brutto utlån i 1. kvartal 2003. Økt volum av nullstilte lån har sammen med høye innskuddsrenter redusert netto renteinntekter. Dette har i tillegg til nedgang i andre inntekter bidratt til negativt resultat. De **øvrige sparebanker** hadde et resultat på 961 mill. kroner før skatt. Målt i forhold til GFK ble resultatet redusert med 0,52 prosentpoeng til 0,85 prosent. Lavere netto kursgevinster på verdipapirer og økte tap på utlån bidro til å svekke resultatene. Tap på utlån utgjorde 0,33 prosent av netto utlån i første kvartal.

12-måneders veksten i utlån, regnet i norske kroner, var 6,6 prosent for bankene samlet (ikke korrigert for valutakurser) ved utgangen av 1. kvartal 2003. Øvrige forretningsbankene hadde fall i utlånene siste år, mens veksten i de største bankene og øvrige sparebanker var på h.h.v. 6,2 og 9,2 prosent. For bankene samlet har det vært en betydelig økning i brutto misligholdte lån på om lag 40 prosent sterkest vekst i misligholdte lån, men fra ett lavt nivå. Nivået på misligholdte lån i forhold til utlån var klart høyest i øvrige forretningsbanker. Lavest kjernekapitaldekning ved utgangen av 1. kvartal 2003 hadde de nest største sparebankene med en kjernekapitaldekning på 7,8 prosent, en nedgang på 0,5 prosentpoeng siste år. De tre største bankene hadde en kjernekapitaldekning på 8,4 prosent som var 0,1 prosentpoeng lavere enn i tilsvarende periode i fjor. For øvrige forretningsbanker har reduserte utlån og innhenting av ny kapital bidratt til å øke kjernekapitaldekningen fra 10,2 prosent til 10,3 prosent i samme periode. Øvrige sparebanker hadde en kjernekapitaldekning på 11,6 prosent, ned 0,3 prosentpoeng fra året før.

Kredittforetakenes resultat av ordinær drift før skatt var på 388 mill. kroner i 1. kvartal 2003. Målt i forhold til GFK utgjorde resultatet 0,53 prosent, nær uendret sammenlignet med samme periode i fjor. Tap på utlån var fremdeles på ett lavt nivå og øvrige resultatstørrelser lå på om lag samme nivå som i fjor. Brutto utlån til kunder har økt med 13,8 prosent siste år. Kredittforetakenes kjernekapitaldekning var 10,2 prosent, 0,8 prosentpoeng lavere enn i tilsvarende periode i fjor.

Finansieringsselskapene (19 selskaper) hadde ett resultat av ordinær drift før skatt på 310 mill. kroner i 1. kvartal 2002 som utgjorde 1,91 prosent av GFK. Finansieringsselskapene har hatt en betydelig økning i netto renteinntekter sammenlignet med i fjor, men økte tap og lavere provisjonsinntekter har likevel ført til nedgang i resultatet. Volum av misligholdte lån har økt siste år, og netto misligholdte lån utgjorde 1,6 prosent av brutto utlån. Utlån til kunder har økt med 11,6 prosent sammenlignet med samme periode i fjor. Kjernekapitaldekningen var 8,8 prosent ved utgangen av kvartalet, en nedgang på 1,3 prosentpoeng sammenlignet med 1. kvartal 2002.

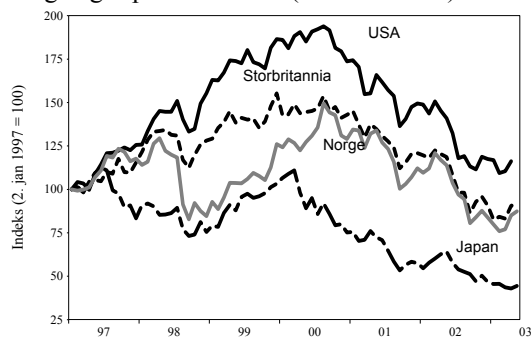
Som følge av at **livsforsikringsselskapenes** reduserte aksjebeholdningen betydelig i 2002 og økte beholdningen av rentepapirer, er finansinntektene i livsselskapene i større grad avhengig av utviklingen i rentemarkedene. Den økte obligasjonsbeholdningen gir høyere renteinntekter. Samtidige har rentenedgangen i de lange rentene gitt kursgevinster på deler av obligasjonsbeholdningen. Fallet i aksjemarkedene i første kvartal har fått mindre betydning for selskapenes inntekter som følge av lavere aksjeandel. Resultat før tildeling til kunder og skatt for 1. kvartal viste ett overskudd på 1,3 mrd. kroner, eller 1,3 prosent (annualisert) av GFK. I samme periode i fjor hadde livsselskapene ett resultat på 0,7 mrd. kroner. Som følge av at kun ett selskap hadde midler i kursreguleringsfondet ved utgangen av 1. kvartal, var det ikke vesentlig avvik mellom selskapenes veridjusterte resultat og resultat før tildeling til kunder og skatt på 1,3 mrd. kroner.

Livsforsikringsselskapenes bufferkapital var ved utgangen av 1. kvartal 2003 14,2 mrd. kroner som utgjorde 3,4 prosent av selskapenes forvaltningskapital. Bufferkapitalen var samme nivå som ved utgangen av året. Ett år tilbake hadde selskapene en bufferkapital på 17,8 mrd. kroner, eller 4,4 prosent av forvaltningskapitalen. Selskapene tilpasset aksjeeksponeringen til den svake risikobærende evnen i 2002, og dette har fortsatt inn i 2003. Selskapenes aksjebeholdning som andel av forvaltningskapitalen var 7,2 prosent ved utgangen 1. kvartal 2003 mot 19,4 prosent ett år tilbake. Gjennom 2002 økte livsforsikringsselskapene beholdningen av obligasjoner i kategorien ”holdt til forfall” som utgjorde 31,5 prosent av forvaltningskapitalen ved årsskiftet. I første kvartal 2003 utgjorde disse 33,6 prosent av forvaltningskapitalen, mens ved utgangen av 1. kvartal i fjor var tilsvarende andel 18,5 prosent. Andelen sertifikater og obligasjoner holdt som omløpsmidler utgjorde 34 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av kvartalet. Alle livsselskapene tilfredsstilte kravet til kapitaldekning.

Skadeforsikringsselskapene i utvalget (43 selskaper) hadde samlet ett resultat på minus 112 mill. kroner i 1. kvartal 2003. Underskuddet var på samme nivå som i tilsvarende kvartal i fjor. Økte finansinntekter ble oppveiet av moderat svekkelse av det tekniske resultatet. Teknisk resultat var fremdeles negativt i 1. kvartal 2003, - 34 mill. kroner, mot pluss 118 mill. kroner i samme periode i fjor. Av utvalget på 43 selskaper var det 11 selskaper som hadde negativt resultat av ordinær drift i 1. kvartal 2003. De tre dominerende skadekonsernene hadde økning i finansinntektene sammenlignet med i fjor men økningen var ikke tilstrekkelige til å oppveie det negative resultatet i det teknisk regnskapet, slik at resultat før skatt ble på minus 256 mill. kroner, mot minus 269 mill. kroner i samme periode i fjor.

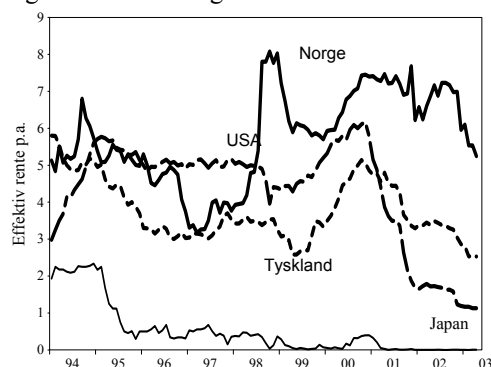
Skadeforsikringsselskapene solgte store deler av aksjebeholdningen i 2002. For de tre største skadeforsikringskonsernen utgjorde aksjer og andeler 5,2 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 1. kvartal 2003 mot 14,7 prosent ett år tidligere. Sertifikater og obligasjoner holdt som omløpsmidler har økt med 14,3 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2002, og utgjorde 45,9 prosent av selskapenes samlede forvaltningskapital. Alle konsernene tilfredsstiller kravene til kapitaldekning. Minstekravet til forsikringstekniske avsetninger rapporteres ikke for 1. kvartal.

Figur 2.1: Aksjeindekser USA, Storbritannia, Norge og Japan. Indeksert (02.01.97=100)

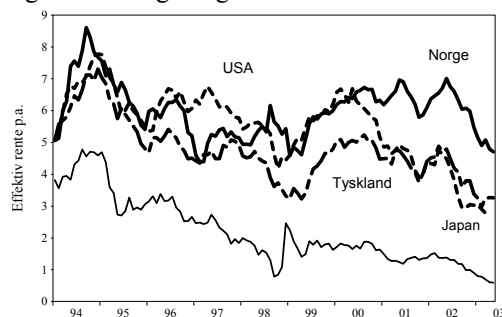
USA pr. 30.04.03
Kilde: Eco Win

Figur 2.2: Kortsiktig rentenivå

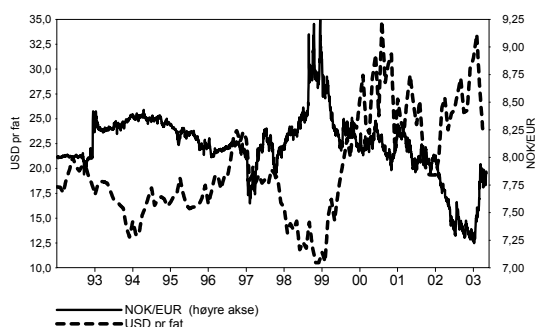
USA pr. 30.04.03
Kilde: Eco Win

Figur 2.3: Langsiktig rentenivå

USA pr. 30.04.03
Kilde: Eco Win

Figur 2.4: Oljepris og kroner pr. euro

Kilde: Eco Win

2. MAKROØKONOMISK BAKGRUNN

Etter sterkt kursfall gjennom 2002 falt børskursene ytterligere i begynnelsen av året på grunn av usikkerheten rundt virkningene av en eventuell krig mot Irak. Kursene har deretter tatt seg noe opp. I 1. kvartal har Oslo Børs og Verdensindeksen falt med henholdsvis 9,7 og 6,2 prosent.

Fra årsskiftet til 8. mai 2003 har Oslo Børs og Verdensindeksen økt med henholdsvis 4,9 og 1,6 prosent.

Verdensøkonomien er fortsatt preget av svak økonomisk vekst. I USA holdes veksten oppe av store penge- og finanspolitiske stimulanser. Det er fremdeles konsum-utviklingen som er avgjørende for amerikansk økonomi.

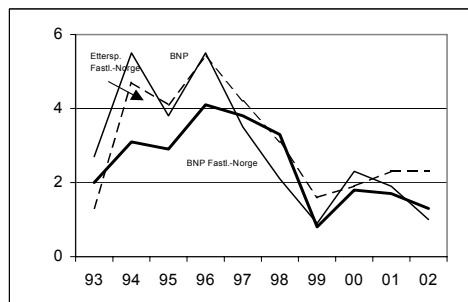
Amerikanske nøkkeltall har svekket seg ytterligere det siste kvartalet, men rask avslutning av Irak-krigen og fall i oljeprisen ventas å virke positivt inn på økonomien. Amerikansk økonomi er svært sårbar for nye nasjonale og internasjonale tilbakeslag. Konjunkturbildet er fremdeles klart svakere i Euroland enn i USA. En oppgang i euroen på om lag 20 pst mot dollar det siste året gir klart negative impulser til eksportindustrien. Spesielt er situasjonen i Tyskland kritisk med nær nullvekst i både fjor og i år. I Japan er det fortsatt lav vekst, deflasjon og tregt reformtempo. I Asia er veksten god, ikke minst fordi Kina vokser med 7-8 prosent i året. De økonomiske effektene av SARS-viruset på den asiatiske økonomien er imidlertid usikker.

Den amerikanske styringsrenten har vært uendret på 1,25 prosent siden 6. november hvor styringsrenten ble satt ned med 0,5 prosentpoeng. Den europeiske sentralbanken reduserte renten med 0,5 prosentpoeng i desember 2002 og reduserte renten ytterligere ned med 0,25 prosentpoeng i mars 2003 til 2,5 prosent. Norges Bank har satt ned renten fire ganger med til sammen 2 prosentpoeng siden desember 2002 og foliorenten er nå 5,0 prosent. Rentedifferansen til utenlandske renter er nå betydelig redusert.

Forut for krigen mot Irak falt de lange rentene som følge av stor usikkerhet. Rentene tok seg noe opp igjen, spesielt de amerikanske, etter at krigen var over. De norske rentene har falt i 1. kvartal sett under ett, mens de amerikanske var om lag på nivået ved årsskiftet. Rentene har falt ytterligere i mai pga. svak økonomisk utvikling.

I tiden før krigsutbruddet lå oljeprisen til dels godt over 30 USD, mens de etter krigsutbruddet falt markert og de ligger nå på om lag 25 USD. Lavere oljepris og rentedifferanse har ført til at kronen har svekket seg i 1. kvartal etter at den styrket seg betydelig mot de fleste valutaer gjennom 2002. Etter årsskiftet har kronen svekket seg med om lag 8 prosent mot euro og er tilbake på nivået fra februar 2002. Euroen har styrket seg betraktelig mot dollar.

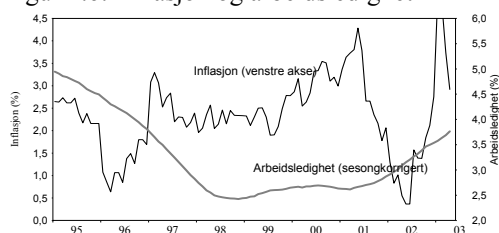
Figur 2.5: Vekst i BNP, BNP Fastlands-Norge, og etterspørsel fra Fastlands-Norge. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

Kilde: SSB

Den økonomiske veksten i Norge er lav. Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) viser en BNP-vekst fra 2001 til 2002 på henholdsvis 1,3 og 1,0 prosent for Fastlands-Norge og Norge i alt. Mye av dette skyldes vekst gjennom 2001. Økte renter, sterk krone og svakere eksportmarkeder førte til at veksten nærmest stoppet helt opp mot slutten av fjoråret. Privat og offentlig konsum var den viktigste drivkraften bak veksten gjennom fjoråret. Korttidsindikatorerne kan tyde på at utviklingen i norsk økonomi fortsatt er relativt svak. SSB anslår BNP veksten for Fastlands-Norge i 2003 til 0,7 prosent. Fortsatt konsumvekst og sterk økning i oljeinvesteringer ventes å bidra til å holde etterspørselen oppe, mens investeringene i Fastlands-Norge forventes å falle.

Figur 2.6: Inflasjon og arbeidsledighet

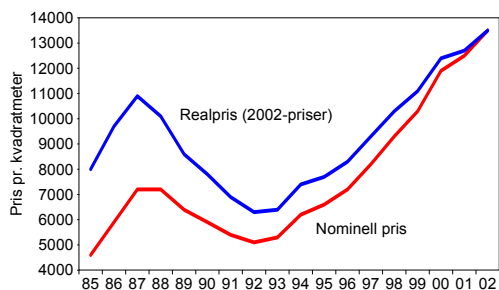

Kilde: Eco Win

Arbeidsledigheten stiger. Arbeidsledigheten var i 1. kvartal 2003 på 4,4 prosent, mot 4,1 prosent i samme kvartal året før i følge tall fra Arbeidskraftundersøkelsen (AKU). Antall sysselsatte gikk ned med 1500 fra 1. kvartal 2002 til 1. kvartal 2003. I april hadde Aetat registrert 91600 helt ledige arbeidssøkere, noe som utgjør 3,9 prosent av arbeidsstyrken.

I inneværende år har ledigheten i industrien økt markert.

Figur 2.7: Pris pr. kvm. for ulike boligtyper. Nominelle og realpriser (2002-priser)

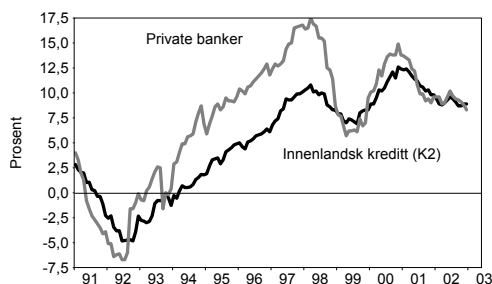

Kilde: NEF/ECON

Konsumprisindeksen (KPI) falt med 0,8 prosent fra 15. mars til 15. april. Nedgangen skyldes hovedsakelig lavere elektrisitetspriser. I april har konsumprisene samlet steget med 2,9 prosent de siste 12 månedene, mens KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) har økt med 1,6 prosent. I februar var årsveksten i KPI-JAE 1,5 prosent.

Sesongjustert har boligprisene falt hittil i år. I april var boligprisene 0,1 prosent høyere enn i mars, men korrigert for sesongvariasjoner sank prisene med om lag 1 prosent. Fra april 2002 til april 2003 er det et fall i prisen på 0,9 prosent. Leieprisene for kontorlokaler falt betydelig gjennom 2002, og flere lokaler står tomme. Svake konjunkturer og stigende arbeidsledighet bidrar trolig til ytterligere fall i leieprisene.

Figur 2.8: Vekst i innenlandsk kreditt i alt (K2) og fra private banker

Kilde: Norges Bank

Årsveksten i innenlandsk kreditt (K2) er fortsatt høy og var i mars 8,7 prosent. Bankenes 12-måneders utlånsvekst har falt fra 8,2 prosent i desember 2002 til 8,0 prosent i mars. Husholdningenes kredittopptak er fortsatt høyt og årsveksten i kreditt til husholdningene var i februar og mars på henholdsvis 10,5 og 10,8 prosent. Svakere vekst i boligprisene og stigende arbeidsledighet ventes å ha en dempende effekt, men det ser ut til at det tar tid før det slår ut i lavere kredittvekst. Årsveksten i brutto gjeld til ikke-finansielle foretakene er redusert fra 7,5 prosent i desember 2002 til 4,7 prosent i mars 2003. Årsveksten til kommunene var på hele 12,1 prosent i mars. Den høye årsveksten skyldes lav opplåning for et år siden etter flytting av helseforetakene i fjor. Veksten i samlet kreditt (K3), inkludert kreditt fra utlandet, var på 12-månedersbasis 7,0 prosent i februar.

RESULTATER FOR DE ENKELTE BRANSJER

3. BANKER

I kapittelet gis først en kort presentasjon av utviklingen for samtlige norske banker. For forretningsbanker brukes data fra alle banker som er norske juridiske enheter, dvs. at utenlandsk eide datterbanker tas med.

Tallene er foreløpige, og gjelder morbank om ikke annet er angitt.

Norske banker (14 forretningsbanker og 129 sparebanker) oppnådde et *resultat før skatt* på 2,2 mrd. kroner i første kvartal. Dette var nær en halvering av resultatet fra samme periode i 2002. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) tilsvarte resultatet 0,59 prosent, en nedgang på 0,53 prosentpoeng. Bankenes *egenkapitalavkastning* ble redusert fra 11,7 til 6,5 prosent. Hovedårsaken til resultatsvekkelsen var en økning i *tap på utlån* fra 0,3 til 1,7 mrd. kroner. Utlånstapene tilsvarte 0,46 prosent av GFK, eller 0,60 prosent av brutto utlån (annualisert). Tapene i første kvartal har vært lave de siste årene, hvor hoveddelen av bankenes tap har blitt regnskapsført i andre halvår. Tapene i første kvartal i år er dermed på et svært høyt nivå, selv om de ligger lavere enn i fjerde kvartal i fjor (tapene var her 1,70 prosent av utlån, hvor Finance Credit-saken utgjorde om lag en fjerdedel). Driftsresultatet før utlånstap viste en mindre nedgang, fra 1,20 til 1,06 prosent av GFK. *Netto renteinntekter* økte svakt i kroner men ble svekket relativt til GFK fra 2,12 til 2,06 prosent. Andre inntekter viste også en nedgang, i hovedsak som følge av lavere *netto kursgevinster* på verdipapirer og valuta. Både aksjer og valuta/finansielle derivater ga reduserte bidrag i første kvartal i år, mens bankenes kursgevinster på rentepapirer var markert bedre enn i første kvartal i fjor. Bankenes *driftskostnader* var nær 4 prosent høyere enn året før, men viste en nedgang fra 1,71 til 1,68 prosent av GFK. Bankenes kostnad/inntektsforhold (ekskl. kursgevinster) var nær uendret på 64,7 prosent.

Bankenes *utlånsvekst* var 6,6 prosent siste tolv måneder. Annualisert vekst siden årsskiftet var 8,0 prosent. Utlånsveksten i første kvartal var påvirket av svekkelsen i kronekursen.

Tapsavsetningene var 30,2 prosent høyere enn ett år tidligere, hvor hoveddelen av økningen hadde skjedd i de spesifiserte tapsavsetningene. Totale tapsavsetninger utgjorde 1,9 prosent av brutto utlån til kunder, en økning siste år på 0,3 prosentpoeng. *Netto misligholdte lån* var 9,6 prosent høyere enn året før. Brutto mislighold var økt med nær 40 prosent siste år.

Innskudd fra kunder var 7,2 prosent høyere enn ved utløpet av første kvartal 2002.

Innskuddsdekningen av brutto utlån til kunder var økt fra 69,2 til 69,6 prosent siste år.

De tre største bankene (DnB inkl. Nordlandsbanken, Nordea Bank Norge, Gjensidige NOR Sparebank) stod for 61 prosent av bankenes samlede forvaltningskapital. *Resultat før skatt* for gruppen var 1,2 mrd. kroner, en reduksjon fra første kvartal i fjor på 45 prosent. I forhold til GFK ga dette en nedgang fra 1,08 til 0,57 prosent. *Egenkapitalavkastningen* sank fra 13,0 til 7,4 prosent.

Netto renteinntekter for gruppen var nær uendret fra året før, målt i kroner. Dette ga en reduksjon fra 1,93 til 1,88 prosent av GFK. Andre inntekter var stabile i forhold til GFK.

Kursgevinstene på aksjer og valuta/finansielle derivater var svekket, men dette ble nesten fullt ut oppveid av økte kursgevinster på rentepapirer. *Driftskostnadene* sank fra 1,65 til 1,61 prosent av GFK, mens kostnad/inntektsforholdet sank fra 67,1 til 66,4 prosent. Driftsresultatet før tap var 2,3 mrd. kroner, marginalt høyere enn året før. *Tap på utlån* var 1 092 mill. kroner

i første kvartal, mot 34 mill. kroner i tilsvarende periode i 2002. Tapene tilsvarte 0,50 prosent av GFK, eller 0,68 prosent av brutto utlån til kunder.

De største bankene hadde en *utlånsvekst* på 6,2 prosent siste tolv måneder. Siden årsskiftet hadde gruppen en annualisert utlånsvekst på 10,7 prosent. Den høye veksten i 2003 påvirkes av svekkelsen av kronkursen. Bankene har økt *tapsavsetningene* med 42,3 prosent siste år, hvor hele økningen har kommet i de spesifiserte tapsavsetningene. Totale tapsavsetninger utgjorde 1,8 prosent av brutto utlån til kunder ved utløpet av første kvartal, en økning siste år på 0,5 prosentpoeng. *Netto misligholdte engasjementer* var 12 prosent lavere enn ett år tidligere. Brutto mislighold, før tapsavsetninger, har derimot økt med drøyt 60 prosent siste år. Misligholdet utgjorde samlet 1,5 prosent av brutto utlån til kunder, mot 1,0 prosent ved utløpet av første kvartal 2002. *Innskudd fra kunder* var økt med 6,7 prosent siste år.

Innskuddsdekningen var dermed bedret fra 69,8 til 70,4 prosent.

Gruppens samlede *kjernekapitaldekning* var 8,4 prosent, mot 8,5 prosent ett år tidligere. Total *kapitaldekning* var uendret på 11,6 prosent.

Øvrige forretningsbanker (11 banker med 9 prosent av norske bankers forvaltningskapital) oppnådde et negativt *resultat før skatt* på 51 mill. kroner. Dette var 243 mill. kroner svakere enn året før. Gruppen hadde en *egenkapitalavkastning* på -1,3 prosent, mot en positiv avkastning på 5,2 prosent i første kvartal 2002.

Gruppen av forretningsbanker så en markant reduksjon av *netto renteinntekter* i første kvartal, fra 1,82 til 1,62 prosent av GFK. Flere banker konkurrerer kraftig om innskuddsmidlene, noe som har gått på bekostning av marginene. *Andre inntekter* var svekket, særlig netto provisjonsinntekter. *Kursgevinstene* på verdipapirer og valuta var noe høyere enn ett år tidligere. *Driftskostnadene* var 9 prosent høyere enn i fjor. Som den eneste gruppen ga dette en økning også relativt til GFK, fra 1,71 til 1,74 prosent. Økningen skyldtes høyere lønns- og administrasjonskostnader. Gruppens kostnad/inntektsforhold økte markert, som følge av både reduserte inntekter og økte kostnader, fra 70,3 til 81,8 prosent. *Tap på utlån* var 240 mill. kroner i første kvartal, mot 85 mill. kroner i fjor. I forhold til GFK innebar dette en økning fra 0,25 til 0,66 prosent, mens tapene tilsvarte 1,01 prosent av brutto utlån. Syv av disse elleve bankene hadde underskudd i første kvartal i år.

De øvrige forretningsbankenes *brutto utlån til kunder* var 1,4 prosent lavere enn ett år tidligere. Økningen i *tapsavsetningene* var 26,4 prosent siste år, i hovedsak gjaldt dette de spesifiserte avsetningene. Tapsavsetningene utgjorde 3,5 prosent av brutto utlån til kunder, en økning på 0,8 prosentpoeng siste år. *Netto mislighold* var 48,7 prosent høyere enn året før, og utgjorde 3,0 prosent av netto utlån. Økningen i brutto mislighold var nær 60 prosent siste år. Brutto mislighold utgjorde 5,0 prosent av utlånsvolumet. *Innskuddsveksten* hadde vært 9,0 prosent siste tolv måneder. Dette hadde bedret innskuddsdekningen fra 74,4 til 82,8 prosent.

De øvrige forretningsbankene hadde en samlet *kjernekapitaldekning* på 10,3 prosent, etter en økning siste år på 0,1 prosentpoeng. Total *kapitaldekning* var 14,4 prosent, mot 14,3 prosent ett år tidligere.

De øvrige sparebankene (128 banker, utgjorde 30 prosent av samtlige bankers forvaltningskapital) oppnådde et *resultat før skatt* på 961 mill. kroner i første kvartal, mot 1.420 mill. kroner i samme periode i fjor. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital innebar dette en nedgang fra 1,36 til 0,85 prosent. Bankenes egenkapitalavkastning var redusert fra 11,7 til 7,6 prosent. Denne gruppen av banker har en høyere andel utlån og

innskudd i balansen enn de to andre gruppene, noe som bidrar til at netto renteinntekter er en viktigere inntektskilde. I forhold til GFK ble nettorenten redusert fra 2,61 til 2,56 prosent. Andre inntekter var markert lavere enn året før, med en nedgang i forhold til GFK fra 0,76 til 0,43 prosent. Nedgangen forklares nesten utelukkende av kursutviklingen på aksjer (holdt som omløpsmidler), hvor bankene fikk et netto kurstap på 159 mill. kroner mot en kursgevinst ett år tidligere på 238 mill. kroner. Sparebankenes *driftskostnader* var 7 prosent høyere enn i tilsvarende periode året før. I forhold til GFK ga dette en reduksjon fra 1,82 til 1,79 prosent. Bankenes kostnad/inntektsforhold var tilnærmet uendret på 58,5 prosent, og var med det klart lavest av de tre gruppene. De øvrige sparebankenes *utlånstap* økte fra 222 til 371 mill. kroner. I forhold til GFK tilsvarte dette 0,33 prosent, mens tapene utgjorde 0,37 prosent av brutto utlån til kunder.

De øvrige sparebankene hadde en *utlånsvekst* på 9,2 prosent siste år, og lå med det betraktelig høyere enn de andre gruppene. Veksten i første kvartal isolert var svakere, med en annualisert vekstrate på 7,0 prosent. *Tapsavsetningene* var 15,6 prosent høyere enn ett år tilbake, og utgjorde 1,7 prosent av brutto utlån til kunder. Netto *mislighold* var nær 24 prosent høyere enn ved utløpet av første kvartal 2002. *Innskuddsveksten* siste år var 7,7 prosent. Med lavere vekst i innskudd enn utlån sank bankenes innskuddsdekning ett prosentpoeng til 67,9 prosent.

Gruppen av de øvrige sparebankene hadde en samlet *kjernekapitaldekning* på 11,6 prosent ved utløpet av første kvartal, en nedgang på 0,3 prosentpoeng siste år. Total kapitaldekning var 13,26 prosent, et halvt prosentpoeng lavere enn året før.

4. FINANSIERINGSFORETAK

4.1 Kredittforetak

Foreløpige resultat- og balansetall omfatter 10 norske kredittforetak. Tallene for tilsvarende periode i fjor gjelder de samme foretakene.

Nettorenten etter 1. kvartal utgjorde 0,69 prosent av GFK og lå på samme nivå som for ett år siden. Isolert sett viste nettorenten en klar økning i 1. kvartal, etter å ha økt marginalt fra 3. til 4. kvartal.

Kredittforetakene hadde netto *kurstap* på verdipapirer på 1 mill. kroner i 1. kvartal, mot netto kursgevinst på 8 mill. kroner i tilsvarende periode i fjor. Andre inntekter og andre kostnader lå på samme nivå som for ett år siden. De bokførte tapene var på 12 mill. kroner, mot 4 mill. kroner i 1. kvartal 2002. Tapene påvirker i liten grad resultatutviklingen i kredittforetakene. *Resultat av ordinær drift* var på 388 mill. kroner, en økning på 21 mill. kroner sammenlignet med 1. kvartal i 2002. Resultatet utgjorde 0,53 prosent av GFK, en nedgang på 0,03 prosentpoeng fra samme periode i fjor.

Brutto utlån til kunder økte med 13,8 prosent siste 12 måneder. Årsveksten ved utgangen av 4. kvartal var ca. 8 prosent. Det har vært en kraftig økning i misligholdte lån fra samme tid i fjor, men fra et lavt nivå. Netto misligholdte lån utgjorde kun 0,3 prosent av brutto utlån ved utgangen av 1. kvartal.

Kredittforetakene hadde en *kjernekapitaldekning* på 10,2 prosent ved utgangen av 1. kvartal, en nedgang på 0,8 prosentpoeng fra samme kvartal i fjor. Utlånsveksten det siste året har gitt en økning i beregningsgrunnlaget på 11,0 prosent.

Kjernekapitaldekningen ble redusert sammenlignet med 1. kvartal i fjor for 6 av 10 kredittforetak. Fire selskaper dekket ikke inn kravet til kapitaldekning med bare kjernekapital.

4.2 Finansieringsselskaper

Foreløpige resultat- og balansetall omfatter 19 av 32 norske finansieringsselskaper som har ca. 95 prosent av forvaltningskapitalen for de norske selskapene. Tallene for tilsvarende periode i fjor gjelder de samme selskapene. De utenlandske filialene i Norge er ikke med i utvalget, men gis en kort omtale basert på tallene fra finansdatabasen.

Finansieringsselskapenes *netto renteinntekter* økte med ca. 21 prosent fra 1. kvartal 2002. *Nettorenten* utgjorde 4,16 prosent av GFK og økte med 0,30 prosentpoeng fra tilsvarende periode i fjor. Isolert sett er det en liten økning i nettorenten i 1. kvartal etter at den økte kraftig fra 3. til 4. kvartal.

Målt i prosent av GFK viste *netto provisjonsinntekter* en nedgang fra 1. kvartal i fjor. Nivået på lønnskostnader og andre driftskostnader var også lavere enn i samme periode i fjor.

Bokførte tap var på 126 mill. kroner (0,78 prosent av GFK) i 1. kvartal, mens det var tilbakeføringer på 10 mill. kroner i 1. kvartal i fjor. Ett selskap hadde tilbakeføringer i 1. kvartal 2002 etter salg av portefølje med tidligere nedskrevne engasjementer. Hvis dette

selskapet holdes utenfor, ville tapene utgjort 0,90 prosent av GFK, mot 0,54 prosent av GFK i 1.kvartal i fjor.

Resultat av ordinær drift var på 310 mill. kroner, som tilsvarer 1,91 prosent av GFK. I samme periode i fjor utgjorde resultatet 356 mill. kroner eller 2,46 prosent av GFK. Uten fjorårets tilbakeføringer ville resultatet hittil i år ligget på omtrent samme nivå som i fjor.

Brutto utlån til kunder økte med 11,6 prosent fra 1. kvartal 2002. Årsveksten var 11,5 prosent ved utgangen av 2002. Netto misligholdte lån økte med 13,3 prosent det siste året og utgjorde 1,6 prosent av brutto utlån ved utgangen av 1. kvartal 2003.

Foreløpige tall viser at finansieringsselskapene samlet hadde en *kjernekapitaldekning* på 8,8 prosent. Dette innebar en nedgang på 1,3 prosentpoeng sammenlignet med 1. kvartal 2002. Utlånsveksten har gitt en økning i beregningsgrunnlaget på 8,6 prosent det siste året.

Av de 19 finansieringsselskapene som rapporterte foreløpige resultat- og balansetall, hadde 11 selskaper redusert kjernekapitaldekningen fra 1. kvartal i fjor. Fem selskaper dekket ikke inn kravet til kapitaldekning med kjernekapital.

Utenlandske filialer i Norge

Det er 21 filialer av utenlandske selskaper i Norge, og disse har ca. 29 prosent av finansieringsselskapenes totale forvaltningskapital. Foreløpige tall fra finansdatabasen viser et resultat av ordinær drift på 77 mill. kroner i 1. kvartal som tilsvarer 1,14 prosent av GFK. Resultatet var 36 mill. kroner (0,54 prosentpoeng) svakere enn året før. Nedgangen skyldtes i hovedsak reduserte provisjonsinntekter og større tap på utlån.

Samlet utlånsvekst for filialene har vært lav det siste året. Netto misligholdte lån økte med 29,0 prosent. Økningen i misligholdet kan ha sammenheng med den sterke utlånsveksten i filialene i perioden 1998 – 2001.

5. LIVSFORSIKRINGSSKAPER

Ved utgangen av 1. kvartal 2003 var det syv tradisjonelle livsselskaper og seks selskaper med konsesjon til å drive livsforsikring med investeringsvalg. Tallene nedenfor omfatter tradisjonelle livsselskaper. Livsforsikring med investeringsvalg vil bli omtalt i eget avsnitt.

Resultat

Den svake utviklingen i aksjemarkedene fra de tre siste kvartalene i 2002 fortsatte inn i 1. kvartal 2003. I årets første kvartal viste hovedindeksen et fall på 9,7 prosent, og Morgan Stanleys verdensindeks et fall på 6,2 prosent. Til sammenligning steg Oslo Børs og verdensindeksen med henholdsvis 7,1 og 0,6 prosent i 1. kvartal 2002. Livsselskapenes reallokering i 2002 fra aksjer til rentepapirer har imidlertid gjort selskapene mindre sårbare for fall i aksjemarkedene, og selskapenes resultater for 1. kvartal 2003 er i større grad enn tidligere preget av utviklingen i rentemarkedene. Lange norske renter falt i kvartalet med 0,5 prosentpoeng, mens lange tyske renter falt med 0,1 prosentpoeng. Amerikanske lange renter var uendret gjennom kvartalet. Til sammenligning hadde man i 1. kvartal 2002 en renteoppgang i alle tre markedene på henholdsvis 0,3, 0,2 og 0,4 prosentpoeng. Etter 1. kvartal har imidlertid aksjemarkedene tatt seg vesentlig opp, og fra utgangen av 1. kvartal fram til 9. mai steg Oslo Børs og verdensindeksen med henholdsvis 16,2 og 9,5 prosent. I samme periode har lange renter fortsatt å falle (se for øvrig kapittel 2 Makroøkonomisk bakgrunn).

Utviklingen i rentemarkedene har styrket selskapenes avkastning på finansielle eiendeler. Verdijustert kapitalavkastning, som hensyntar endringer i kursreguleringsfondet, var for 1. kvartal 2003 på 4,4 prosent (annualisert), mot en verdijustert kapitalavkastning i 2002 på 1,9 prosent. Selskapenes bokførte kapitalavkastning for 1. kvartal 2003 var på 4,1 prosent (annualisert), mot 2,1 prosent i 2002.

Livsselskapenes *resultat før tildeling til kunder og skatt* for 1. kvartal viste et overskudd på 1,3 mrd. kroner, eller 1,2 prosent (annualisert) av selskapenes samlede gjennomsnittlige forvaltningskapital (GFK). Samtlige selskaper kunne vise til et overskudd i den aktuelle perioden. Til sammenligning var resultat før tildeling til kunder og skatt i 1. kvartal 2002 på 0,7 mrd. kroner, eller 0,7 prosent (annualisert) av GFK. Livsselskapenes resultat for 2002 var vesentlig svakere med et underskudd på 2,3 mrd. kroner, eller -0,6 prosent av GFK.

Verdijustert resultat inkluderer endringer i kursreguleringsfondet. Det er kun ett selskap som har midler i kursreguleringsfondet ved utgangen av 1. kvartal, og bransjens samlede verdijusterte resultat avviker derfor ikke nevneverdig fra resultat før tildeling til kunder og skatt som kommentert ovenfor.

Samlede *premieinntekter* var i 1. kvartal 2003 på 10,8 mrd. kroner, mot 10,7 mrd. kroner for samme periode året før. Tallene er korrigert for effekten av flytting av ordninger som medfører at hele premiereserven føres som premieinntekt i mottagende selskap. Det er imidlertid store variasjoner selskapene i mellom.

Utviklingen i verdipapirmarkedene i 1. kvartal 2003 har gitt selskapene en *netto inntekt fra finansielle eiendeler* på 5,5 mrd. kroner, eller 5,2 prosent (annualisert) av GFK. Dette er en bedring sammenlignet med 1. kvartal 2002 da selskapenes inntekter av finansielle eiendeler viste en gevinst på 4,6 mrd. kroner eller 4,6 prosent (annualisert) av GFK. Den positive utviklingen sammenlignet med tilsvarende periode i 2002 skyldes i hovedsak at selskapene

har solgt seg kraftig ned i aksjer, og samtidig økt sin andel av rentebærende papirer. På kort sikt har dette ført til et begrenset tap på aksjer, sammen med en netto kursgevinst på beholdningen av omløpsobligasjoner som følge av rentenedgangen i 1. kvartal 2003. Selskapenes kursuavhengige inntekter knyttet til obligasjoner har også økt betydelig som følge av økt obligasjonsbeholdning. På mellomlang sikt må man imidlertid forvente at reduksjonen i rentenivået vil resultere i reduserte kursuavhengige inntekter knyttet til selskapenes omløpsobligasjoner, og på lengre sikt vil et varig lavere rentenivå også redusere selskapenes kursuavhengige inntekter fra obligasjoner regnskapsmessig klassifisert som ”Holdt til forfall”.

I årets første kvartal ble det utbetalt *erstatninger* for 5,1 mrd. kroner, mot 4,9 mrd. kroner for samme periode året før. Videre har livselskapene i regnskapet for 1. kvartal 2003 utgiftsført 3,6 mrd. kroner i premiereserver mv. for forsikringskontrakter som er flyttet til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser. Dette er en 10 prosents nedgang fra 4,0 mrd. kroner i 1. kvartal 2002. Inkludert endringer i erstatningsavsetninger blir de samlede erstatningene 8,7 mrd. kroner i 1. kvartal 2003. Tilsvarende tall for 1. kvartal 2002 var 8,9 mrd. kroner.

Livselskapenes samlede *endringer i forsikringsmessige avsetninger* utgjorde 7,8 mrd. kroner i 1. kvartal 2003, mot 8,2 mrd. kroner i 1. kvartal 2002. Med forsikringsmessige avsetninger menes midler avsatt til dekning av selskapenes forpliktelser, inkludert avsetninger til dekning av tilleggssytelser ut over kontraktsforpliktelsene (forsikringsvirksomhetsloven § 8-2), samt avsetninger til sikkerhetsfond.

Forsikringsmessige avsetninger for egen regning utgjorde for selskapene samlet 381 mrd. kroner ved utgangen av 1. kvartal 2003, en økning på 4,3 prosent fra ett år tidligere. Av dette utgjorde premiereserven 365 mrd. kroner, og tilleggsavsetningene 5,4 mrd. kroner.

Tall for livselskapenes *driftskostnader* viser en relativt flat utvikling. Samlede driftskostnader utgjorde 0,9 mrd. kroner, eller 0,8 prosent (annualisert) av GFK i 1. kvartal 2003, mot 0,8 mrd. kroner og 0,8 prosent (annualisert) i 1. kvartal 2002. Driftskostnadene omfatter så vel de forsikringsrelaterte driftskostnader til salg og administrasjon, som administrasjonskostnader tilknyttet finansielle eiendeler.

Balanse

Livselskapenes forvaltningskapital var ved utgangen av 1. kvartal 2003 på 423 mrd. kroner, hvilket er en økning på 2,2 prosent fra utgangen av 2002.

Selskapenes beholdning av omløpsaksjer har ligget uforandret gjennom kvartalet på 7,2 prosent av samlet forvaltningskapital. Utenlandsandelen har i samme periode steget med to prosentpoeng, og utgjør dermed 62 prosent av aksjebeholdningen.

Beholdningen av sertifikater har i løpet av 1. kvartal 2003 falt med 6,5 mrd. kroner, og utgjorde 10,5 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av kvartalet, mot 12,3 prosent ved årsskiftet. Beholdningen av obligasjoner holdt som omløpsmidler har i samme periode steget med 1 mrd. kroner, men relativt til forvaltningskapitalen har andelen sunket med 0,3 prosentpoeng og utgjorde 23,5 prosent ved utgangen av kvartalet. Andelen av omløpsobligasjoner og sertifikater holdt i utenlandske papirer var ved utgangen av 1. kvartal 2003 på 39 prosent, ett prosentpoeng lavere enn ved årsskiftet.

Beholdningen av obligasjoner regnskapsmessig klassifisert som "hold til forfall" har økt betydelig siden årsskiftet. Selskapene hadde ved utgangen av 1. kvartal 2003 en samlet beholdningen av obligasjoner holdt til forfall på 142 mrd. kroner, eller 33,6 prosent av selskapenes samlede forvaltningskapital. Dette er en økning på 12 mrd. kroner eller 2,1 prosentpoeng fra årsskiftet da selskapenes beholdning av slike obligasjoner utgjorde 31,5 prosent av forvaltningskapitalen.

Andelen i utlån var ved utgangen av 1. kvartal, som ved årsskiftet, rapportert til 5,7 prosent av forvaltningskapitalen.

Soliditet

Ved utgangen av 1. kvartal 2003 hadde livselskapene i gjennomsnitt en kapitaldekning på 17,6 prosent, og samtlige livselskaper tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent. Ved årsskiftet var selskapenes gjennomsnittlige kapitaldekning på 16,9 prosent.

Selskapenes bufferkapital, bestående av overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, har vist en flat utvikling gjennom kvartalet, og ble ved utgangen av 1. kvartal målt til 14,2 mrd. kroner eller 3,4 prosent av selskapenes forvaltningskapital. Ett år tidligere var bufferkapitalen på 17,8 mrd. kroner, eller 4,4 prosent av forvaltningskapitalen. Nivået for begge periodene er likevel langt lavere enn toppen i 1999 da selskapenes bufferkapital var på 40 mrd. kroner og utgjorde 11 prosent av forvaltningskapitalen.

Livsforsikring med investeringsvalg

Det var ved utgangen av 1. kvartal 2003 i alt seks selskaper med konsesjon til å tilby livsforsikring med investeringsvalg (unit linked).

Resultatregnskapet for 1. kvartal 2003 viste et underskudd på 31 mill. kroner eller -1,0 prosent (annualisert) av selskapenes samlede GFK, mot et underskudd på 25 mill. kroner eller -1,1 prosent (annualisert) for samme periode året før. Bare ett selskap kunne vise til et svakt overskudd for den aktuelle perioden, de øvrige fondsselskapene hadde underskudd. Selskapenes samlede premieinntekter var på 1 330 mill. kroner, eller 44 prosent av GFK, hvilket er en oppgang på 492 mill. kroner, eller 2,2 prosentpoeng sammenlignet med tilsvarende periode året før.

Total forvaltningskapital ved utgangen av 1. kvartal 2003 var på 13,8 mrd. kroner, mot 11,9 mrd. kroner ved utgangen av 2002. Av forvaltningskapitalen var 35 prosent plassert i aksjer og andeler ved utgangen av 1. kvartal, mot 39 prosent ved årsskiftet. Obligasjoner og sertifikater hadde en andel på 36 prosent av forvaltningskapitalen, mot 24 prosent ved årsskiftet.

Samtlige selskaper tilfredsstilte kapitaldekningskravet ved utgangen av 1. kvartal 2003, og den gjennomsnittlige kapitaldekningen var på 22,7 prosent.

6. SKADEFORSIKRINGSSELSKAPER

Utvalget består av 43 selskaper som har levert nøkkeltall pr. 1. kvartal 2003.

Resultatutvikling i alle selskaper

Skadeselskapene samlet hadde i 1. kvartal 2003 et *negativt resultat av ordinær drift* på 112 mill. kroner, mot minus 116 mill. kroner i samme periode i 2002. Det uendrede resultatet reflekterer en moderat nedgang i teknisk resultat og en tilsvarende økning av netto finansinntekter. Samlet sett hadde selskapene *netto finansinntekter* på 560 mill. kroner i 1. kvartal 2003, mot 457 mill. kroner i 1. kvartal i fjor. *Teknisk regnskap* viste et underskudd på 34 mill. kroner, mot et overskudd på 118 mill. kroner i 1. kvartal 2002.

Lønnsomheten av den forsikringsrelaterte virksomheten kan uttrykkes ved combined ratio, som er summen av erstatninger og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning (f.e.r.) i prosent av premieinntekter f.e.r. *Combined ratio* for alle selskapene var 107,1 i 1. kvartal i år, hvilket er en bedring fra 108,4 i samme periode i fjor. *Skadeprosenten* har steget med 0,1 prosentpoeng til 83,0, mens *kostnadsprosenten* har falt med 1,4 prosentpoeng til 24,1.

Av utvalget på 43 selskaper var det 11 som viste et negativt resultat av ordinær drift i 1. kvartal. Til sammenligning hadde 22 av 46 selskaper negativt resultat i 2002.

Resultatutvikling i skadeforsikringskonsernene

Skadeforsikringsmarkedet blir dominert av de fire største enhetene: If Skadeforsikring NUF, Gjensidige NOR Forsikringsgruppen, Vesta Skadekonsern og Sparebank 1 Skadeforsikring. Den videre fremstillingen av skadekonsernenes resultater vil omhandle de tre sistnevnte konsernene, da If er under tilsyn av den svenske Finansinspektionen.

Samlet hadde de tre konsernene et negativt *resultat av ordinær virksomhet* på 256 mill. kroner, mot et negativt resultat på 269 mill. kroner i 1. kvartal 2002. *Premieinntekter f.e.r.* utgjorde 4 421 mill. kroner, hvilket er en økning på 12,9 prosent i forhold til 1. kvartal i fjor.

Erstatningskostnadene viste en økning på 14,9 prosent i samme periode. Dermed ble *skadeprosenten* 86,6 i 1. kvartal, mens den var 85,0 i samme periode i 2002. Skadeprosenten for de tre konsernene var til sammenligning 87,6 i 4. kvartal 2002. Skadeprosenten er normalt høyere i vinterhalvåret, og det er derfor grunn til å vente en nedgang senere i 2003.

De forsikringsrelaterte driftskostnadene steg med 7,5 prosent i forhold til 1. kvartal 2002, og *kostnadsprosenten* falt dermed med 1,2 prosentpoeng til 24,9. *Combined ratio* for de tre konsernene steg med 0,4 prosentpoeng til 111,5. Økningen i combined ratio er hovedårsaken til at samlet *teknisk resultat* ble forverret med 127 mill. kroner i forhold til 1. kvartal 2002. *Netto finansinntekter* var 429 mill. kroner i 1. kvartal, hvilket er en forbedring på 92 mill. kroner i forhold til samme periode i fjor.

Balanseutvikling i skadeforsikringskonsernene

Den samlede *forvaltningskapital* for de tre konsernene var 45,5 mrd. kroner ved utgangen av 1. kvartal 2003. Dette er en økning på 13,4 prosent fra året før.

Plasseringer i *aksjer og andeler* klassifisert som omløpsmidler utgjorde samlet sett 5,2 prosent av forvaltningskapitalen. Dette er en sterk nedgang fra 14,7 prosent ett år tidligere, etter at selskapene solgte betydelige deler av aksjeporteføljen i 2. kvartal 2002.

De samlede plasseringer i *sertifikater og obligasjoner* klassifisert som omløpsmidler utgjorde 45,9 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 1. kvartal. Dette er 14,3 prosentpoeng høyere enn ett år tidligere. Obligasjoner som holdes til forfall utgjorde 5,9 prosent ved utgangen av 1. kvartal i år, mot 5,2 prosent ett år tidligere.

Andelen utenlandske aksjer var hele 76 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2003, mot 64 prosent ett år tidligere og 61 prosent ved utgangen av 2002. For obligasjoner og sertifikater var utenlandsandelen 35 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2003, hvilket er en økning på 3 prosentpoeng i forhold til 1. kvartal i fjor.

Soliditet i skadeforsikringskonsernene

Totale *forsikringstekniske avsetninger* for de tre konsernene var 31,4 mrd. kroner ved utgangen av 1. kvartal 2003, hvilket innebærer en økning på 10,9 prosent i forhold til samme tidspunkt i fjor. Minstekrav til forsikringstekniske avsetninger blir ikke beregnet ved utgangen av 1. kvartal. Alle konsernene tilfredsstiller kravene til kapitaldekning. Samlet *ansvarlig kapital* utgjorde 2,7 mrd. kroner ved utgangen av 1. kvartal 2003.

VEDLEGG

TABELLER OG FIGURER

1. BANKER

	Side
Tabell 1.1. Resultatstørrelser for samtlige norske banker.....	1
Tabell 1.2. Balansestørrelser for samtlige norske banker.....	1
Tabell 1.3. Resultatstørrelser for grupper av banker.....	2
Figur 1.1. Utvikling i kostnadsprosent	2
Figur 1.2. Utvikling i andre inntekter (ekskl. kursgevinster).....	2
Tabell 1.4. Balansestørrelser i grupper av banker.....	3
Figur 1.3. Kjernekapitaldekning i grupper av banker.....	3
Figur 1.4. Kapitaldekning i grupper av banker.....	3
Tabell 1.5. Utenlandske bankers markedsandel i Norge.....	3

2. FINANSIERINGSFORETAK

Kredittforetak

Figur 2.1.1. Resultatutvikling i prosent av GFK.....	4
Tabell 2.1.1. Resultatposter.....	4
Tabell 2.1.2. Balanseposter.....	4
Tabell 2.1.3. Kapitaldekningstall for kredittforetakene totalt.....	5

Finansieringsselskaper

Figur 2.2.1. Resultatutvikling i prosent av GFK.....	6
Tabell 2.2.1. Resultatposter.....	6
Tabell 2.2.2. Balanseposter.....	6
Tabell 2.2.3. Kapitaldekningstall for finansieringsselskapene totalt.....	7
Tabell 2.2.4. Resultat – og balanseposter for utenlandske filialer i Norge.....	7

3. LIVSFORSIKRINGSSKAPER

Figur 3.1	Utvikling i livsselskapenes gjennomsnittlige kapitalavkastning.....	8
Figur 3.2	Utviklingen i livsselskapenes resultater 1999 – 2002 og 1. kv. 2003.....	8
Tabell 3.1	Utvalgte resultatposter.....	8
Figur 3.3	Sammensetning av netto finansinntekter samt endringer i kursreg.fond..	9
Figur 3.4	Utvikling i livsselskapenes driftskostnader 1998 – 1. kvartal 2003.....	9
Figur 3.5	Utvikling i sentrale balanseposter.....	9
Figur 3.6	Utviklingen i livsselskapenes aksjeportefølje.....	10
Figur 3.7	Utviklingen i livsselskapenes obligasjoner og sertifikater (omløp).....	10
Figur 3.8.	Livsselskapenes beholdning av aksjer og rentepapirer 1993 – 31.03.03..	10
Figur 3.9	Utvikling og sammensetningen av livsselskapenes bufferkapital.....	11
Figur 3.10	Utvikling i bufferkapital i prosent av forvaltningskapitalen.....	11
Tabell 3.2	Utviklingen i bufferkapitalen i periode 1 kv. 01 til 1. kv. 03 - totalt.....	11

4. SKADEFORSIKRINGSSKAPER

Tabell 4.1	Resultat i ulike grupper skadeforsikringsselskaper.....	12
Tabell 4.2	Combined ratio i ulike grupper skadeforsikringsselskaper.....	12
Tabell 4.3	Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet.....	12
Figur 4.1	Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern.....	13
Tabell 4.4	Combined ratio for de tre skadekonsernene.....	13
Tabell 4.5	Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen.....	13
Tabell 4.6	Utenlandsandel i verdipapirbeholdningen.....	13

1. BANKER

Tabell 1.1. Resultatstørrelser for samtlige norske banker

	1.kv.03		1.kv.02		2002	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto rente	7 583	2,06	7 377	2,12	31 060	2,20
Andre inntekter	2 449	0,67	2 750	0,79	9 728	0,69
herav kursgevinster	529	0,14	892	0,26	1 175	0,08
Andre kostnader	6 153	1,68	5 942	1,71	25 033	1,77
herav lønn og admin.kost.	4 902	1,33	4 732	1,36	19 593	1,39
Driftsres. før tap	3 879	1,06	4 186	1,20	15 756	1,11
Bokførte tap	1 703	0,46	341	0,10	7 401	0,52
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	-21	-0,01	40	0,01	311	0,02
Resultat av ord.drift f.skatt	2 154	0,59	3 885	1,12	8 666	0,61
Skatt på res. av ord. drift	536	0,15	1 032	0,30	2 468	0,17
Resultat av ord drift e.skatt	1 618	0,44	2 853	0,82	6 198	0,44
Egenkapitalavkastning	6,5 %		11,7 %		6,1 %	

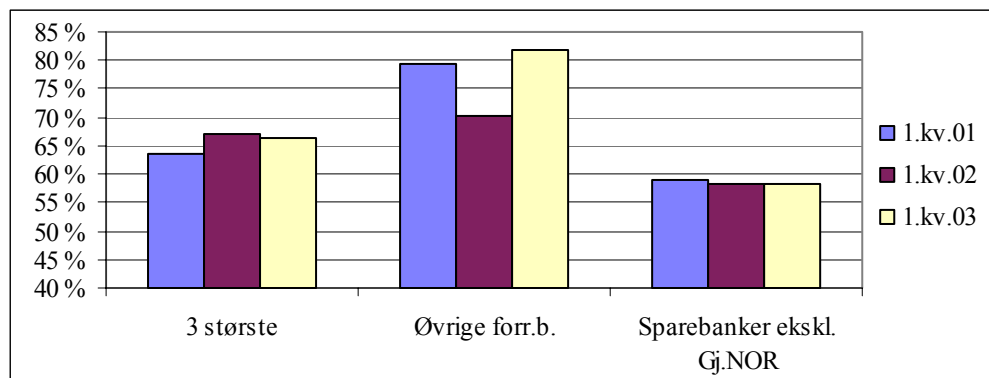
Tabell 1.2. Balansestørrelser for samtlige norske banker

31.03.03		
	Mill.kr.	vekst i %
Forvaltningskapital	1 496 997	7,2
Brutto utlån til kunder	1 140 742	6,6
Tapsavsetninger	21 744	30,2
herav spesifiserte tapsavs.	12 581	60,7
herav uspesifiserte tapsavs.	9 163	3,3
Innskudd fra kunder	794 473	7,2
Gjeld ved utst. av verdipapirer	323 938	11,8
Netto nullstilte lån	7 560	35,6
Netto misligholdte lån	13 001	9,6
	31.03.03	31.03.02
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,9	1,6
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,8	0,8
Net. nullstilte lån i % av n. utlån	0,7	0,5
Net. misligh. lån i % av n. utlån	1,2	1,1

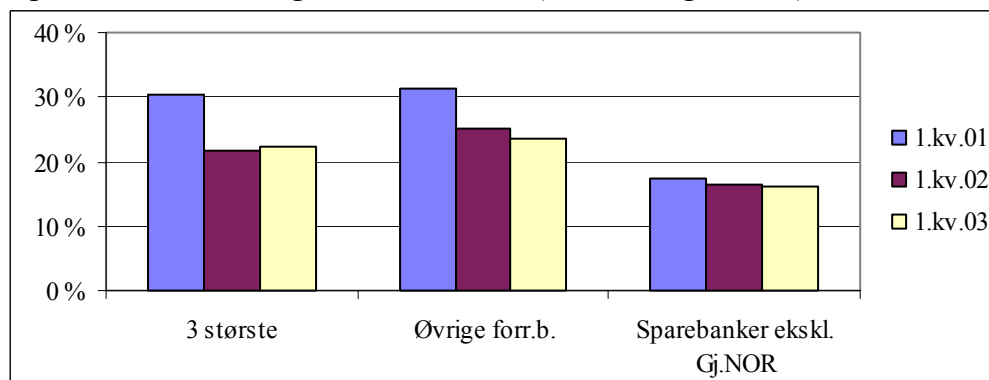
Tabell 1.3. Resultatstørrelser for grupper av banker

	DnB (NBK), Nordea, Gj.NOR				Øvrige forr.banker				Samtlige sparebanker ekskl. Gj.NOR Spb.			
	1.kv.03		1.kv.02		1.kv.03		1.kv.02		1.kv.03		1.kv.02	
	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK
Netto rente	4 107	1,88	4 068	1,93	585	1,62	612	1,82	2 890	2,56	2 698	2,61
Andre inntekter	1 739	0,80	1 720	0,81	231	0,64	241	0,72	479	0,43	789	0,76
herav kursgevinster	558	0,26	597	0,28	49	0,14	37	0,11	-79	-0,07	258	0,25
Andre kostnader	3 510	1,61	3 482	1,65	628	1,74	574	1,71	2 016	1,79	1 886	1,82
herav lønn og admin.kost.	2 840	1,30	2 818	1,34	487	1,35	437	1,30	1 575	1,40	1 477	1,43
Driftsres. før tap	2 336	1,07	2 306	1,09	189	0,52	279	0,83	1 354	1,20	1 601	1,55
Bokførte tap	1 092	0,50	34	0,02	240	0,66	85	0,25	371	0,33	222	0,21
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	0	0,00	2	0,00	0	0,00	-3	-0,01	-21	-0,02	41	0,04
Resultat av ord.drift f.skatt	1 244	0,57	2 274	1,08	-51	-0,14	192	0,57	961	0,85	1 420	1,37
Skatt på res. av ord. drift	296	0,14	598	0,28	-16	-0,04	54	0,16	256	0,23	381	0,37
Resultat av ord drift e.skatt	948	0,43	1 676	0,79	-35	-0,10	138	0,41	705	0,63	1 039	1,00
Egenkapitalavkastning	7,4 %		13,0 %		-1,3 %		5,3 %		7,6 %		11,7 %	
Forvaltningskapital (Mrd.kr.)	906		844		137		136		454		417	
... og andel av norske banker	61 %		60 %		9 %		10 %		30 %		30 %	

Figur 1.1 Utvikling i kostnadsprosent

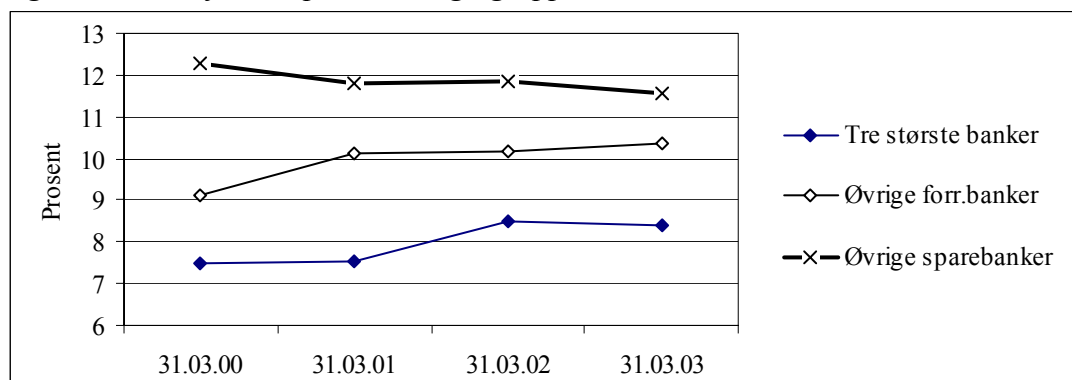
Figur 1.2 Utvikling i andre inntekter (ekskl. kursgevinster)

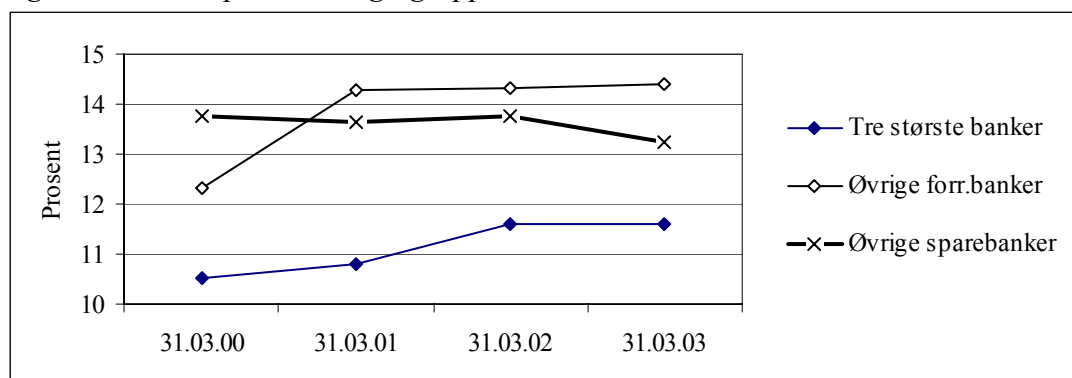
Tabell 1.4 Balansestørrelser i grupper av banker

31.03.03	Tre største banker		Øvrige forr.b.		Øvrige spareb.	
Tall i mill.kroner						
	Mill.kr.	vekst i %	Mill.kr.	vekst i %	Mill.kr.	vekst i %
Forvaltningskapital	905 980	7,3	137 216	1,2	453 801	8,9
Brutto utlån til kunder	642 802	6,2	95 377	-1,4	402 563	9,2
Tapsavsetninger	11 463	42,3	3 306	26,4	6 976	15,6
herav spesifiserte tapsavs.	6 679	107,4	2 544	34,1	3 358	23,9
herav uspesifiserte tapsavs.	4 784	-1,1	761	6,0	3 618	8,9
Innskudd fra kunder	444 653	6,7	76 279	9,0	273 541	7,7
Gjeld ved utst. av verdipapirer	195 054	11,7	29 030	-11,3	99 854	21,0
Netto nullstilte lån	3 458	27,5	1 576	57,4	2 527	35,8
Netto misligholdte lån	5 297	-11,9	2 765	48,7	4 939	23,6
	31.03.03	31.03.02	31.03.03	31.03.02	31.03.03	31.03.02
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,8	1,3	3,5	2,7	1,7	1,6
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,7	0,8	0,8	0,7	0,9	0,8
Net. nullstilte lån i % av n. utlån	0,5	0,5	1,7	1,1	0,6	0,5
Net. misligh. lån i % av n. utlån	0,8	1,0	3,0	2,0	1,2	1,1

Figur 1.2 Kjernekapitaldekning i grupper av banker

Figur 1.3 Kapitaldekning i grupper av banker

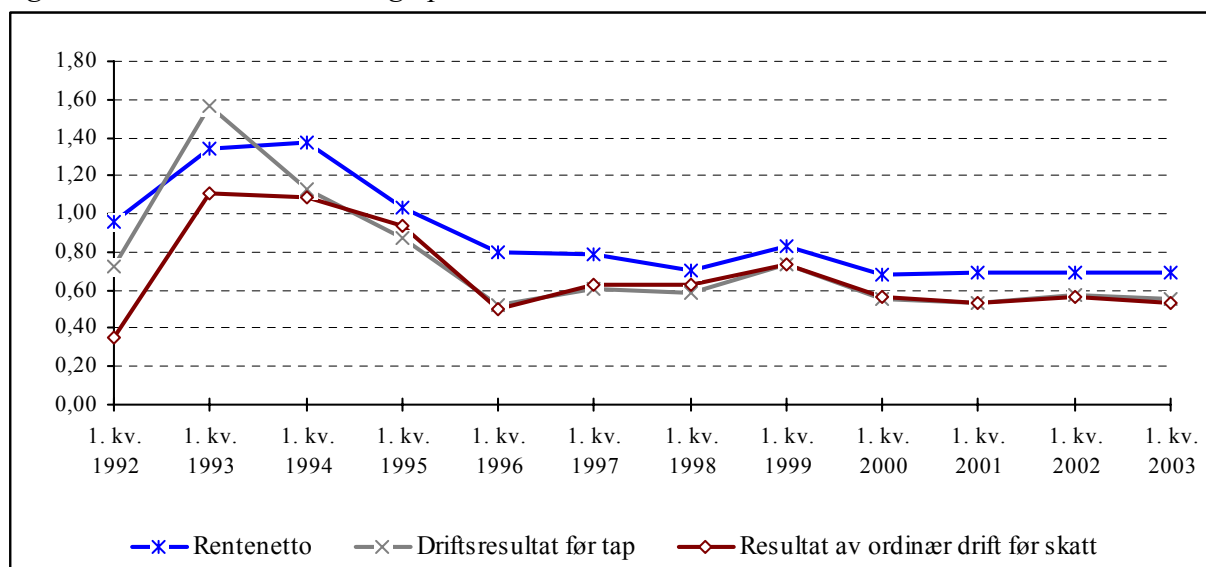
Tabell 1.5 Utenlandske bankers markedsandel i Norge

	Forvaltningskapital		Brutto utlån til kunder	
	31.03.03	31.03.02	31.03.03	31.03.02
Utenlandsk eide datterbanker	17,0 %	17,4 %	17,0 %	17,4 %
Filialer av utenlandske banker	9,4 %	8,0 %	5,0 %	5,0 %
Sum datterbanker + filialer	26,4 %	25,4 %	22,0 %	22,4 %

2. FINANSIERINGSFORETAK

2.1 KREDITTFORETAK

Figur 2.1.1 Resultatutvikling i prosent av GFK

Tabell 2.1.1 Resultatposter

	1. kvartal 2003		1. kvartal 2002	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	488	0,69	446	0,69
Andre inntekter	-3	0,00	13	0,02
herav kursgevinster	-1	0,00	8	0,01
Andre kostnader	97	0,14	92	0,14
herav lønn og adm.kost.	80	0,11	73	0,11
Driftsres. før tap	388	0,55	367	0,57
Bokførte tap	12	0,02	4	0,01
Resultat ord. drift	376	0,53	363	0,56
<i>EK-avkastning*</i>		9,4 %		9,4 %

* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Tabell 2.1.2 Balanseposter (prosent og mill. kr)

	31.03.2003	% vekst	31.03.2002
Forvaltningskapital	283 994	11,2	255 479
Brutto utlån til kunder	190 750	13,8	167 640
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	186 402	10,7	168 321
Nullstilte lån	439	355,9	96
i prosent av brutto utlån	0,23		0,06
Misligholdte lån	643	144,2	263
i prosent av brutto utlån	0,34		0,16
Tapsavsetninger	280	15,6	243
i prosent av brutto utlån	0,15		0,15

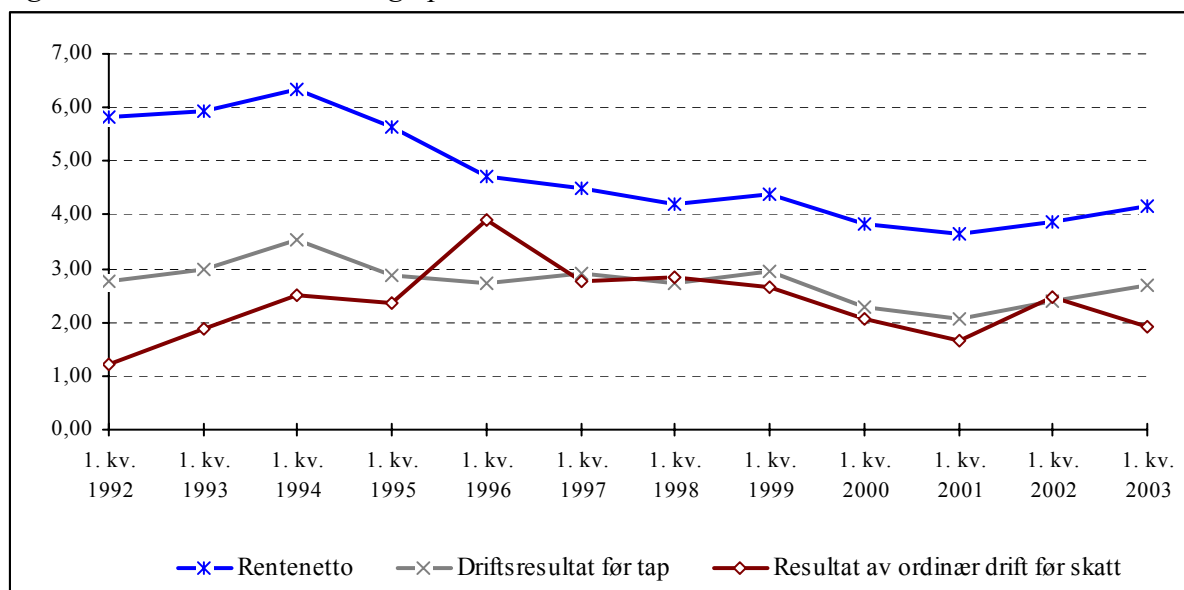
Tabell 2.1.3 Kapitaldekningstall for kredittforetakene totalt (prosent og mill. kr)

	31.03.2003*	31.12.2002	31.03.2002
Kjernekapitalprosent	10,2	10,4	11,0
Kapitaldekningsprosent	12,7	12,7	14,3
Kjernekapital	12 264	11 990	12 000
Tilleggskapital	3 064	2 699	3 521
Netto ansvarlig kapital	15 308	14 670	15 488
Beregningsgrunnlag	120 659	115 371	108 675

** Foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)*

2.2 FINANSIERINGSSELSKAPER

Figur 2.2.1 Resultatutvikling i prosent av GFK

Tabell 2.2.1 Resultatposter

	1. kvartal 2003		1. kvartal 2002	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	676	4,16	558	3,86
Andre inntekter	234	1,45	238	1,64
herav kursgevinster	11	0,07	3	0,02
Andre kostnader	474	2,92	450	3,11
herav lønn og adm.kost.	395	2,43	370	2,56
Driftsres. før tap	436	2,69	346	2,39
Bokførte tap	126	0,78	-10	-0,07
Resultat ord. drift	310	1,91	356	2,46
<i>EK-avkastning*</i>		<i>15,8 %</i>		<i>19,4 %</i>

* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Tabell 2.2.2 Balanseposter (prosent og mill. kr)

	31.03.2003	% vekst	31.03.2002
Forvaltningskapital	65 935	11,3	59 214
Brutto utlån til kunder	64 463	11,6	57 755
Innlån og gjeld til kunder	5 834	19,3	4 890
Nullstilte lån	669	6,6	628
i prosent av brutto utlån	1,04		1,09
Misligholdte lån	1 042	13,3	920
i prosent av brutto utlån	1,62		1,59
Tapsavsetninger	1 134	14,3	992
i prosent av brutto utlån	1,76		1,72

Tabell 2.2.3 Kapitaldekningstall for finansieringsselskapene totalt (prosent og mill. kr)

	31.03.2003*	31.12.2002	31.03.2002
Kjernekapitalprosent	8,8	9,3	10,1
Kapitaldekningsprosent	10,3	10,9	11,6
Kjernekapital	5 679	5 777	5 989
Tilleggskapital	944	986	862
Netto ansvarlig kapital	6 623	6 763	6 850
Beregningsgrunnlag	64 206	62 248	59 121

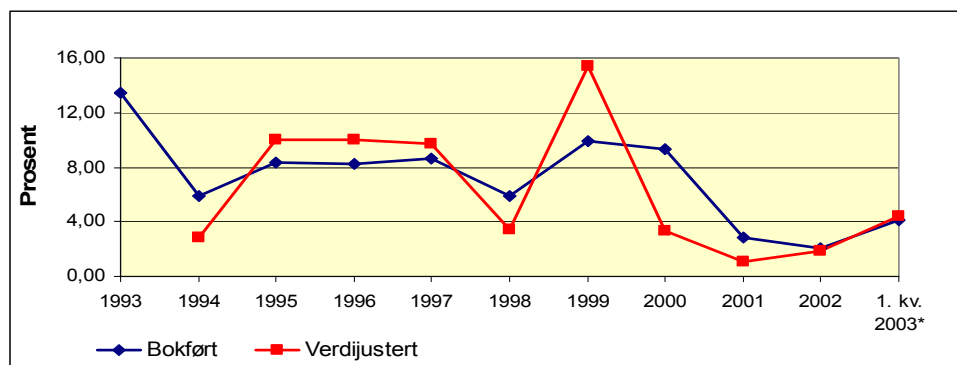
* Foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

Tabell 2.2.4 Resultat- og balanseposter for utenlandske filialer av finansieringsselskaper i Norge (Foreløpige tall fra finansdatabasen)

	1. kvartal 2003		1. kvartal 2002	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	265	3,92	247	3,68
Andre inntekter	41	0,60	66	0,97
herav kursgevinster	-2	-0,03	1	0,01
Andre kostnader	148	2,19	147	2,18
herav lønn og adm.kost.	87	1,29	86	1,27
Driftsres. før tap	158	2,33	166	2,47
Bokførte tap	81	1,19	53	0,79
Resultat ord. drift	77	1,14	113	1,68
	31.03.2003	% vekst	31.03.2003	
Forvaltningskapital	27 609	2,7	26 879	
Brutto utlån kunder	26 656	2,4	26 021	
Misligholdte lån	989	29,0	762	
i prosent av brutto utlån	3,71		2,93	
Tapsavsetninger	532	18,2	450	
i prosent av brutto utlån	2,00		1,73	

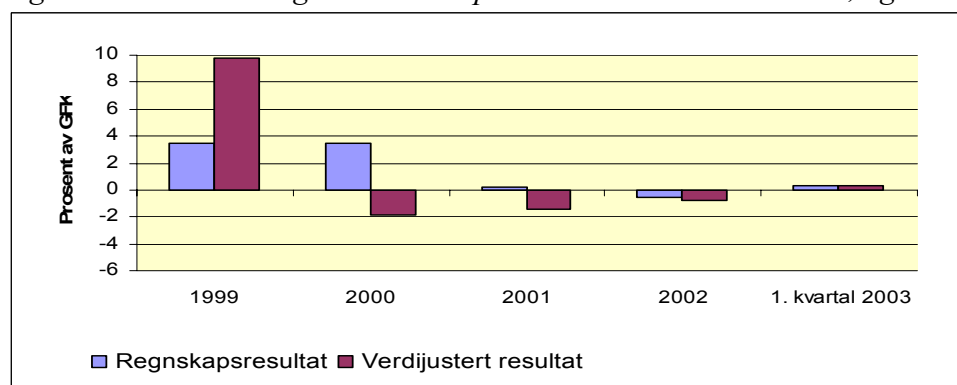
3. LIVSFORSIKRINGSSKAPER

Figur 3.1 Utviklingen i livselskapenes gjennomsnittlige kapitalavkastning 1993 – 1. kvartal 2003

*Prosentene for 1. kvartal 2003 er annualiserte

Figur 3.2 Utviklingen i livselskapenes resultater 1999 – 2002, og 1. kvartal 2003

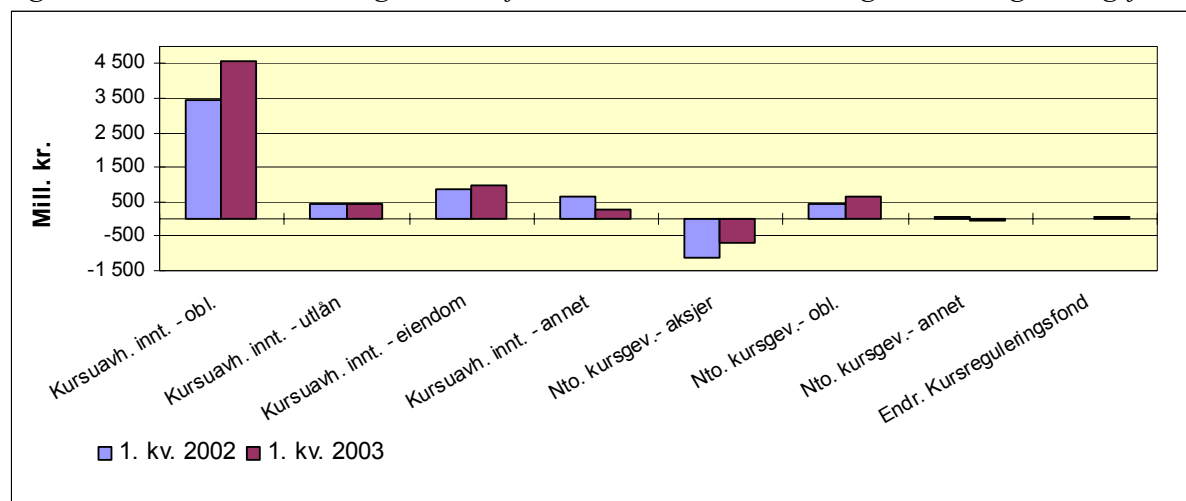

*Resultatene for 1. kvartal 2003 er annualiserte

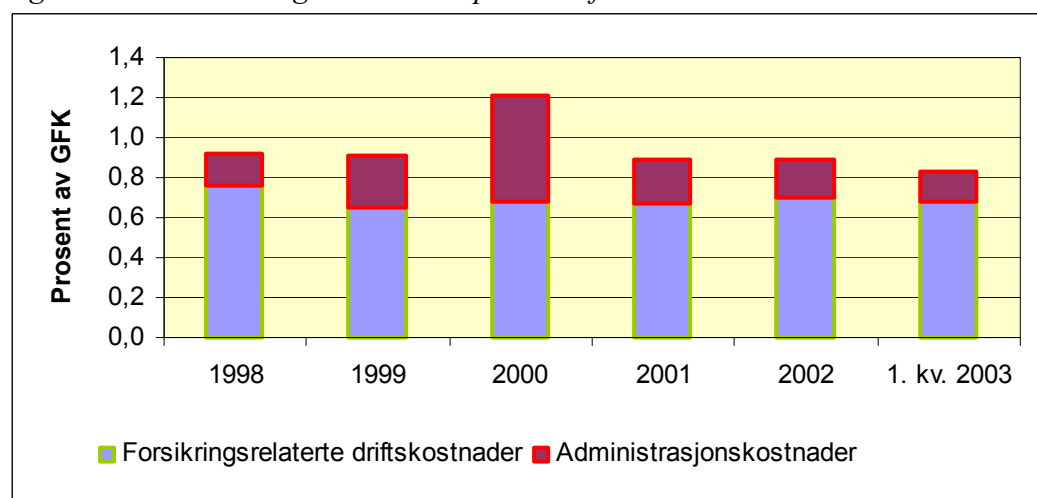
Tabell 3.1 Utvalgte resultatposter

RESULTAT Mill. kr.	1. kv. 2003	% av GFK (annualisert)	1. kv. 2002	% av GFK (annualisert)
Premieinntekter	13 383	12,8	14 176	14,1
herav overføring av premiereserve mv. fra andre	2 602	2,5	3 516	3,5
Netto inntekter fra finansielle eiendeler (ekskl. adm. kostnader)	5 480	5,2	4 590	4,6
herav netto gevinst ved realisasjon	-108	-0,1	-600	-0,6
Erstatninger	8 683	8,3	8 905	8,9
herav overføring av premiereserve mv. til andre	3 589	3,4	4 000	4,0
Endringer forsikringsmessige avsetninger	7 824	7,5	8 214	8,2
Forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader	873	0,8	832	0,8
Andre inntekter/kostnader	-142	-0,1	-127	-0,1
Resultat før tildeling til kunder og skatt	1 275	1,2	699	0,7
Endring i kursreguleringsfond	66	0,1	-11	0,0
Verdijustert resultat før tildeling til kunder og skatt	1 341	1,3	688	0,7
Midler tilført forsikringskunder	479	0,5	579	0,6
Skattekostnad	0	0,0	26	0,0
Overskudd	796	0,8	94	0,1

Figur 3.3 Sammensetning av netto finansinntekter samt endringer i kursreguleringsfond

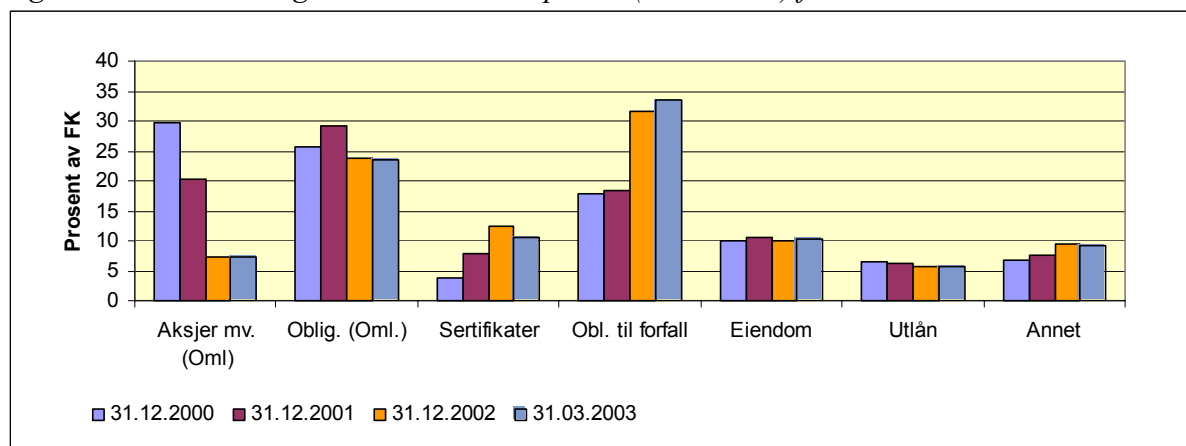

Figur 3.4 Utviklingen i livselskapenes driftskostnader 1998 – 1. kvartal 2003

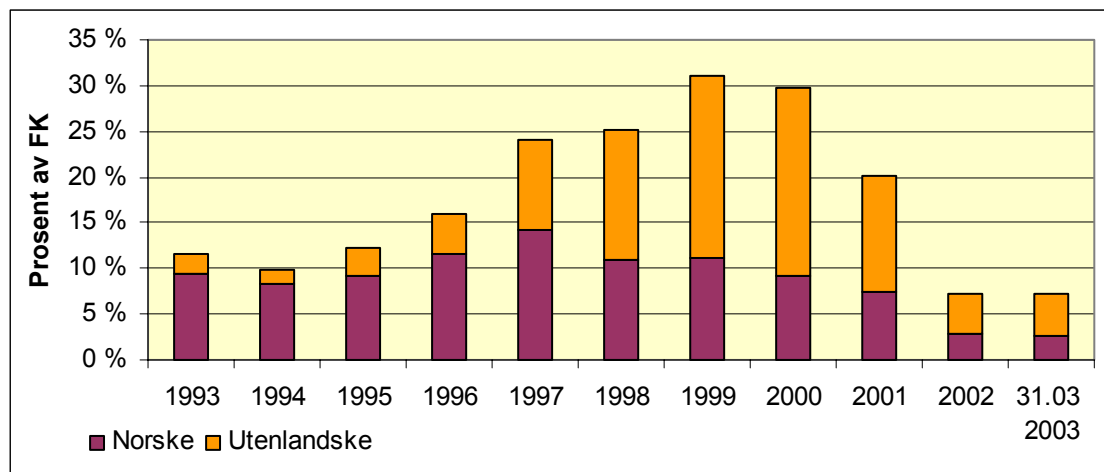

Prosentene for 1. kvartal 2003 er annualiserte

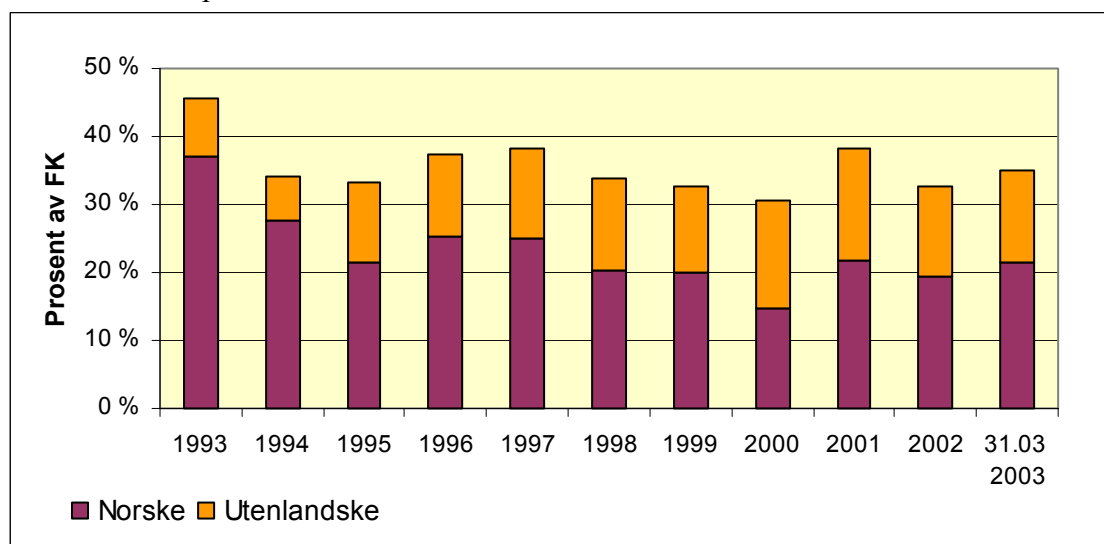
Figur 3.5 Utvikling i sentrale balanseposter (i % av FK) fra 31.12.00 til 31.03.03

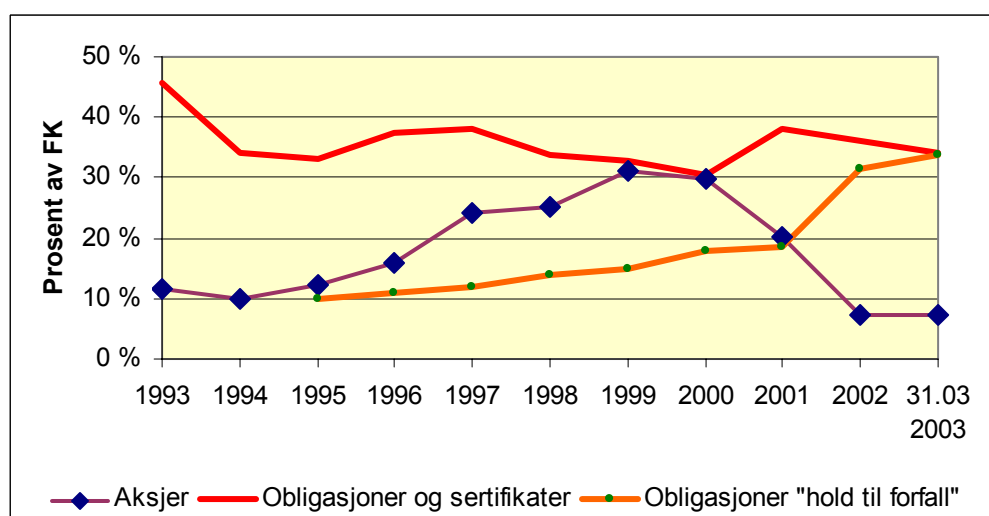
Figur 3.6 Utviklingen i livselskapenes aksjeportefølje (omløp) 1993 til 31.03.2003

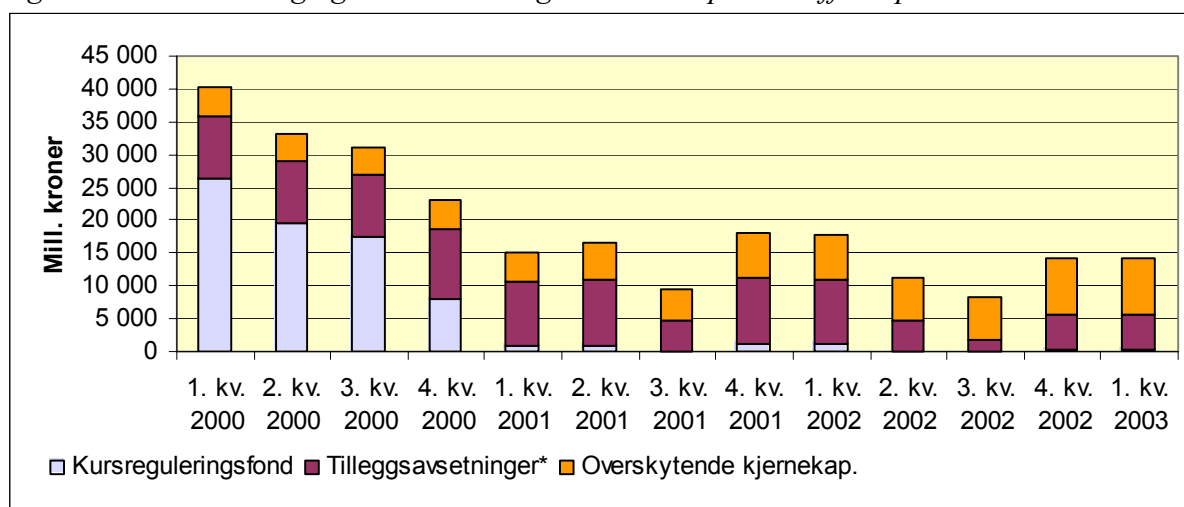
Figur 3.7 Utvikling i livselskapenes beholdning av obligasjoner og sertifikater (omløp) i perioden 1993 til 31.03.2003

Figur 3.8 Livselskapenes beholdninger av aksjer og rentepapirer i perioden 1993 til 31.03.2003

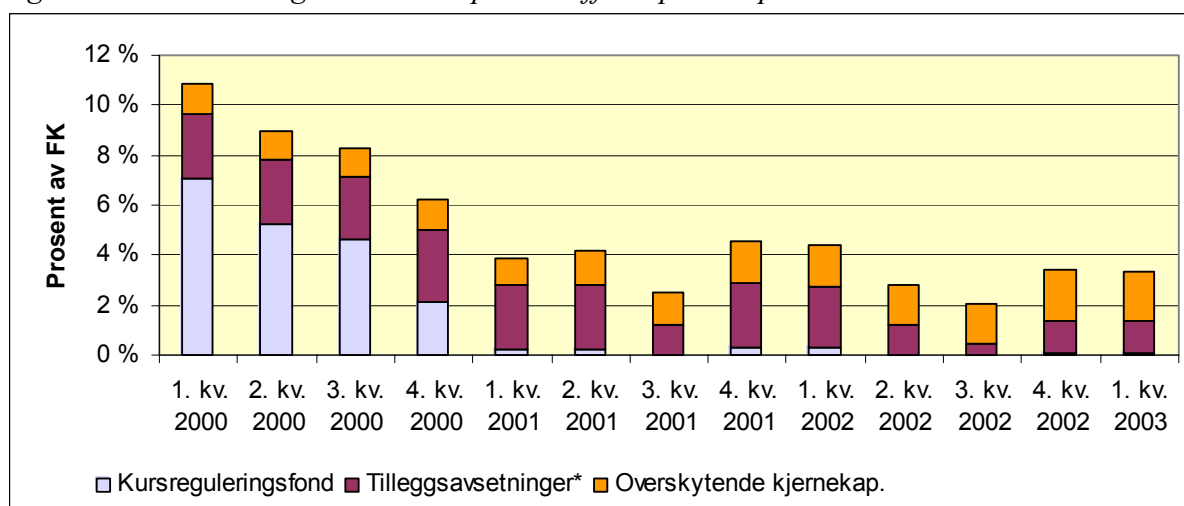

Figur 3.9 Utvikling og sammensetning av livselskaperenes bufferkapital

* tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse

Figur 3.10 Utviklingen i livselskaperenes bufferkapital* i prosent av FK

* tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse

Tabell 3.2 Utvikling i bufferkapital i perioden 1. kv. 01 til 1. kv. 03 – livselskaper totalt

Mill. kroner	1. kv. 2001	2. kv. 2001	3. kv. 2001	4. kv. 2001	1. kv. 2002	2. kv. 2002	3. kv. 2002	4. kv. 2002	1. kv. 2003
Kursreguleringsfond	752	987	0	1 205	1 206	0	0	192	258
Tilleggsavsetninger*	10 048	10 043	4 662	10 145	9 825	4 771	1 798	5 365	5 386
Overskytende kjernekap.	4 301	5 460	4 918	6 623	6 806	6 499	6 508	8 717	8 582
Bufferkapital	15 101	16 490	9 580	17 973	17 837	11 270	8 306	14 274	14 226

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse (fratrasket evt. tilleggsavsetninger benyttet i beregning av kjernekapitalen)

4. SKADEFORSIKRINGSSELSKAPER

Tabell 4.1 Resultat i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i mill. kroner)		1. kv. 2003	1. kv. 2002
Alle selskaper	Teknisk resultat	-34	118
	Resultat av ord. virksomhet	-112	-116
Knyttet til konsern	Teknisk resultat	-240	-114
	Resultat av ord. virksomhet	-250	-293
Captives	Teknisk resultat	216	194
	Resultat av ord. virksomhet	161	143
Øvrige AS'er	Teknisk resultat	-32	24
	Resultat av ord. virksomhet	-24	-8
Sjøforsikringsselskaper	Teknisk resultat	4	4
	Resultat av ord. virksomhet	-28	1
Øvrige gjensidige	Teknisk resultat	13	8
	Resultat av ord. virksomhet	18	39
Kredittforsikring	Teknisk resultat	5	1
	Resultat av ord. virksomhet	12	2

Resultatene i gruppen Knyttet til konsern består av ikke-konsoliderte tall for et utvalg selskaper som avviker noe fra den senere omtalen av de største konsernene, slik at resultatene ikke vil være identiske.

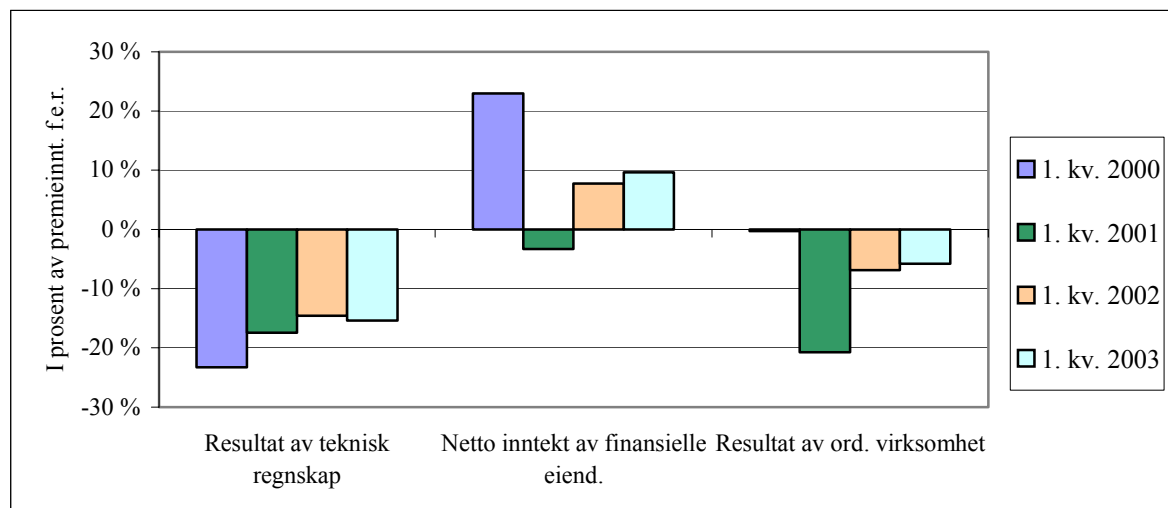
Tabell 4.2 Combined ratio i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.-selskaper	Øvrige gjensidige	Kreditt-forsikring	Alle
1. kvartal 2003	111,6 %	40,9 %	109,4 %	119,5 %	97,6 %	138,5 %	107,1 %
1. kvartal 2002	111,3 %	58,2 %	116,7 %	114,6 %	103,6 %	152,3 %	108,4 %

Tabell 4.3 Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet

(Tall i mill. kroner)	1. kvartal 2003	1. kvartal 2002	Endring
Premieinntekter f.e.r.	4 421	3 917	12,9 %
Allokert investeringsavkastning (innt.)	448	466	-3,9 %
Erstatningskostnader f.e.r.	3 827	3 330	14,9 %
Driftskostnader f.e.r.	1 100	1 024	7,5 %
Endring i sikkerhetsavsetning mv.	182	141	28,9 %
Resultat av teknisk regnskap	-233	-106	
Netto finansinntekter	429	337	
Allokert investeringsavkastning (kost.)	448	466	
Andre inntekter/kostnader (netto)	-3	-34	
Resultat av ikke-teknisk regnskap	-22	-163	
Resultat av ord. virksomhet	-256	-269	

Figur 4.1 Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern

I Resultat av teknisk regnskap er Allokert investeringsavkastning trukket ut. Netto inntekt av finansielle eiend. inkluderer Andre inntekter/kostnader.

Tabell 4.4 Combined ratio for de tre skadekonsernene

	Skadeprosent i 1. kvartal				Driftskostnadsprosent i 1. kvartal				Combined ratio i 1. kvartal			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Tre skadekonsern	94,9	89,5	85,0	86,6	28,2	24,6	26,1	24,9	123,1	114,1	111,1	111,5

Tabell 4.5 Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen

(Tall i prosent)	31.03.2003	31.03.2002
Bygninger og faste eiendommer	9,4	10,4
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis (omløpsmidler)	5,2	14,7
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	45,9	31,6
Obligasjoner som holdes til forfall	5,9	5,2
Utlån	1,1	0,7
Forvaltn.kap. (mill. kroner)	45 474	40 085

Tabell 4.6 Utenlandsandel i verdipapirbeholdningen

(Tall i prosent)	31.03.2000	31.03.2001	31.03.2002	31.03.2003
Aksjer (omløpsmidler)	60,6	63,5	64,2	75,8
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	21,5	33,7	31,7	34,7